2025/2458

12.12.2025

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2025/2458,

26. november 2025,

mis käsitleb Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistikat, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 862/2007 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 763/2008 ja (EL) nr 1260/2013

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 338 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistikal on keskne roll poliitikakujundamises ja otsustusprotsessides ning seda on seega vaja liidu poliitika väljatöötamiseks, rakendamiseks ja hindamiseks; eelkõige puudutab see poliitikat, mis on seotud demograafiliste muutuste ning rohe- ja digipöörde, energiatõhususe edendamise, majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamise raamistikuga, Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetega ning ÜRO kestliku arengu tegevuskavas 2030 kindlaks määratud kestliku arengu eesmärkide saavutamisega niivõrd, kuivõrd need kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse.

(2) Euroopa sotsiaalstatistikat, sealhulgas rahvastiku- ja eluasemestatistikat, tehakse praegu mitme õigusakti alusel. Käesoleva määrusega tuleks jätkata Euroopa sotsiaalstatistika sujuvat integreerimist ja ühtlustamist, mis algas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1700 ([3]).

(3) Rahvastikustatistika on oluline nimetaja paljude poliitikanäitajate puhul ning seda kasutatakse võrdlusalusena kogu Euroopa statistikas, eelkõige valimialuste moodustamisel üksikisikute ja leibkondade representatiivsete uuringute tegemiseks vastavalt määrusele (EL) 2019/1700.

(4) Majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu annab majanduspoliitika komiteele korrapäraselt volituse hinnata riigi rahanduse pikaajalist jätkusuutlikkust ja kvaliteeti Eurostati koostatud rahvastikuprognooside alusel. Rahvastikuprognoose kasutatakse ka poliitika analüüsimiseks Euroopa poolaasta raames. Komisjoni (Eurostati) käsutuses peaks olema kogu vajalik statistika, et koostada ja avaldada rahvastikuprognoose vastavalt liidu teabevajadustele.

([1]) ELT C 228, 29.6.2023, lk 148.
([2]) Euroopa Parlamendi 24. aprilli 2024. aasta seisukoht (ELT C, C/2025/3787, 17.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3787/oj) ja nõukogu 29. septembri 2025. aasta esimese lugemise seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata). Euroopa Parlamendi 13. novembri 2025. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).
([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. oktoobri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1700, millega luuakse valimitena kogutud individuaalsetel andmetel põhineva üksikisikuid ja leibkondi käsitleva Euroopa statistika ühtne raamistik ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 808/2004, (EÜ) nr 452/2008 ja (EÜ) nr 1338/2008 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1177/2003 ja nõukogu määrus (EÜ) nr 577/98 (ELT L 261 I, 14.10.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1700/oj).

(5) Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 175 teise lõigu kohaselt peaks komisjon iga kolme aasta järel esitama Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ettekande majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse saavutamisel tehtud edusammude kohta. Nende ettekannete koostamiseks ning demograafilise arengu ja liidu territooriumide võimalike tulevaste demograafiliste probleemide korrapäraseks jälgimiseks on vaja piirkondlikke ja kohalikke andmeid, sealhulgas andmeid eri liiki territooriumide kohta, nagu piirialad, linnad ja nende funktsionaalsed linnapiirkonnad, suurlinnapiirkonnad, maapiirkonnad, mägipiirkonnad ja saared.

(6) Euroopa Liidu lepingu artikli 16 lõike 4 kohaselt määratakse kvalifitseeritud häälteenamus nõukogus kindlaks muu hulgas liikmesriikide elanike arvu alusel. Seepärast peavad liikmesriigid praegu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1260/2013 ([4]) artikli 4 lõike 1 kohaselt esitama komisjonile (Eurostatile) andmed kogurahvaarvu kohta riigi tasandil. Liikmesriigid peaksid jätkama sellise teabe esitamist komisjonile (Eurostatile) vastavalt käesolevale määrusele.

(7) Euroopa statistikasüsteemi komitee võttis 2017. aastal vastu „Budapesti memorandumi rahvastiku liikumise ja integratsiooniküsimuste kohta – rändestatistika“ (edaspidi „Budapesti memorandum“), milles märgiti vajadust koguda igal aastal statistikat rahvaarvu ja teatavate sotsiaalsete, majanduslike ja demograafiliste rahvastikunäitajate kohta. Selleks et järgida kodanike võrdõiguslikkuse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtet kogu oma tegevuses ning kaitsta üksikkodanike õigusi, nagu need on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 21 ning ELi toimimise lepingu artiklites 10 ja 19, on liidul vaja usaldusväärset ja võrreldavat statistikat. Määruses (EL) 2019/1700 on sätestatud andmete valimitena kogumise raamistik, mis annab võimaluse koguda andmeid võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise kohta, kui valim seda võimaldab, ning koostada sotsiaal-majanduslikke näitajaid ja teavet diskrimineerimisjuhtudest saadud kogemuste kohta ja sel viisil analüüsida mõningaid võrdõiguslikkuse ja diskrimineerimise aspekte. Lisaks korraldavad Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet ja Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut eri- ja sihtuuringuid, mis võimaldavad veelgi suurendada võrdõiguslikkuse statistika kättesaadavust liidu tasandil. Lisaks teeb Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Sihtasutus kättesaadavaks uuringute käigus kogutud andmed ning teabe elu- ja töötingimuste kohta. Edaspidi tuleks asjakohaste õigusraamistike alusel toimuvat liikmesriikide, Eurostati, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti, Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi ning Elu- ja Töötingimuste Parandamise Sihtasutuse vahelist koostööd ja koordineerimist tõhustada, et rahuldada kasutajate kasvavat nõudlust usaldusväärsete ja põhjalike andmete järele, mis käsitlevad võrdõiguslikkust ja mitmekesisust liidus.

(8) Budapesti memorandumis nõuti ka paremat statistikat rände kohta ning ühiste rahvastiku ja rändega seotud määratluste väljatöötamist ja rakendamist, võttes arvesse vajadust kehtestada statistiliselt usaldusväärsed, asjakohased ja kohaldatavad mõisted ja määratlused, võttes arvesse uusi rände liike. Hiljutised ja praegused sündmused, nagu Ühendkuningriigi väljaastumine liidust ning humanitaarkriiside, nagu Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tagajärjed näitavad selgelt, et ajakohane ja üksikasjalik rände- ja rahvusvahelise kaitse statistika on äärmiselt vajalik, et saada ülevaade liitu suunduvatest, liidusisestest ja liidust välja suunduvatest rändevoogudest.

(9) Komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises „Euroopa roheline kokkulepe“ seatud eesmärkide saavutamiseks on tulemuslike poliitikameetmete väljatöötamiseks ja hindamiseks vaja täiustatud statistikat eluasemete energiakasutuse ja -tõhususe kohta, üksikasjalikke geograafilisi andmeid elanikkonna jaotuse kohta ning põhjalikumaid uuringuid elanikkonna ja eluasemete vaheliste seoste kohta. COVID-19 pandeemia tingis vajaduse usaldusväärse, sagedase ja ajakohase statistika järele surmajuhtumite kohta liidus. Liit vajab sobivat mehhanismi selliste andmete kohustuslikuks kogumiseks Euroopa statistikasüsteemis vajaliku sageduse, ajakohasuse ja üksikasjalikkusega.

(10) Käesoleva määruse alusel Euroopa statistikasüsteemi raames andmete kohustusliku kogumise eesmärk on hõlbustada Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamisel, sellega seotud tegevuskava peamiste eesmärkide saavutamisel ja nõukogu soovitusega (EL) 2021/1004 ([5]) loodud Euroopa lastegarantii eesmärkide saavutamisel riigi tasandil tehtud edusammude korrapärast ja õigeaegset jälgimist riigi tasandil, esitades samal ajal andmeid, mis hõlbustavad kliimamuutuste ja asjaomase poliitika jaotusliku mõju hindamist.

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1260/2013 Euroopa rahvastikustatistika kohta (ELT L 330, 10.12.2013, lk 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1260/oj).

([5]) Nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1004, millega luuakse Euroopa lastegarantii (ELT L 223, 22.6.2021, lk 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj).

(11) ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukogu võtab ÜRO statistikakomisjoni ettepanekul iga kümne aasta järel vastu resolutsioonid maailma rahva ja eluruumide loenduse kohta ning kutsub ÜRO liikmesriike üles korraldama kooskõlas rahvusvaheliste ja piirkondlike soovitustega rahva ja eluruumide loendusi ning tagama nende loenduste tulemuste terviklikkuse, usaldusväärsuse, täpsuse ja väärtuslikkuse. Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistikas tuleks neid rahvusvahelisi ja piirkondlikke soovitusi arvesse võtta.

(12) Liidu keskne eesmärk on aruandluskohustuste ühtlustamine ja halduskoormuse vähendamine. Komisjoni 16. märtsi 2023. aasta teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“ eesmärk on ratsionaliseerida ja lihtsustada ettevõtjate ja haldusasutuste aruandlusnõudeid 25 % võrra, kahjustamata seejuures sellega seotud poliitikaeesmärke. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 223/2009 ([6]) kehtestati raamistik Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks ühiste statistikaalaste põhimõtete alusel. Nimetatud määruses on sätestatud kvaliteedikriteeriumid ning osutatud vajadusele minimeerida andmeesitajate vastamiskoormust ja aidata saavutada üldisem eesmärk vähendada halduskoormust. Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika uue õigusraamistikuga tuleks rakendada kõnealuses määruses sätestatud kvaliteedikriteeriume ja nendest lähtuda ning vähendada halduskoormust, soodustades olemasolevate andmeallikate, sealhulgas haldusandmete tõhusat ja tulemuslikku kasutamist.

(13) Kuna administratiivandmed on kõige kulutõhusamad ja halduslikult tõhusamad andmeallikad, mis järgivad ühekordsuse põhimõtet, peaks olema võimalik neid kasutada kõigi komisjonile esitatud andmekogumite puhul, tingimusel et liikmesriigid kinnitavad, vajaduse korral hindamismeetodeid kasutades, et nende andmeallikate katvus ja kvaliteet on piisav, ning tingimusel, et nad kirjeldavad põhjalikult andmete edastamisega kaasnevate kvaliteediaruannete ja metaandmete katvust ja kvaliteeti.

(14) Liidu rahva ja eluruumide loendusi, rahvusvahelisi rändevooge, sisserändajate arvu ja kodakondsuse omandamist ning rahvastikku käsitleva avaldatud statistika hindamine on näidanud, et praegune õigusraamistik, mis koosneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustest (EÜ) nr 862/2007 ([7]) ja (EÜ) nr 763/2008 ([8]) ning määrusest (EL) nr 1260/2013, on statistikat üldiselt märkimisväärselt parandanud võrreldes olukorraga 2005. aastal, kui praegune õigusraamistik ei olnud veel jõustunud. Kehtivas raamistikus võib siiski esineda ühtsuse ja võrreldavusega seotud probleeme, mis tuleks lahendada.

(15) Kliimamuutused, digiüleminek, muutuv demograafiline olukord ja hiljutised rändesuundumused on tekitanud vajaduse ajakohasema, sagedasema ja üksikasjalikuma rahvastikku, sotsiaal-majanduslikku arengut, rahvastikusündmusi ja eluruume käsitleva Euroopa statistika järele, mis sisaldab üksikasju teemade või ühiskonnarühmade kohta, mis on viimase kümne aasta jooksul muutunud poliitiliselt ja ühiskondlikult oluliseks. Kehtiv õigusraamistik ei ole ka piisavalt paindlik, et kohaneda muutuvate poliitiliste vajadustega ning võimaldada uute allikate kasutamist liidu ja riigi tasandil. Lisaks on kehtiva õigusraamistiku struktuur, mille aluseks on kolm eri ajal vastu võetud määrust, põhjustanud statistikas vastuolusid. Määruse (EL) nr 1260/2013 kohaldamine lõpeb 31. augustil 2028 ja seetõttu on kõnealuse määruse kohaselt kogutava rahvastikustatistika jaoks vaja uut õigusraamistikku. Uus õigusraamistik peaks olema sidusam ja paindlikum, muutma määruse (EÜ) nr 862/2007 asjakohaseid sätteid ning tunnistama kehtetuks määrused (EÜ) nr 763/2008 ja (EL) nr 1260/2013.

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/223/oj).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 862/2007, mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 311/76 võõrtöötajaid käsitleva statistika koostamise kohta (ELT L 199, 31.7.2007, lk 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/862/oj).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 763/2008 rahva ja eluruumide loenduste kohta (ELT L 218, 13.8.2008, lk 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/763/oj).

(16) Määruse (EÜ) nr 862/2007 artikkel 3 käsitleb statistikat elanike kodakondsuse ja sünniriigi kohta (sisserändajate arv), elukohariigi muutuse kohta (rahvusvahelised rändevood) ning elanike kodakondsuse omandamise kohta. Nimetatud määruse kohaselt kogutud muu statistika käsitleb sisserändealaste õigusaktide ja rahvusvahelise kaitsega seotud haldus- ja kohtumenetlusi. Kõnealuse määruse artiklis 3 osutatud statistika on tihedalt seotud määrustes (EÜ) nr 763/2008 ja (EL) nr 1260/2013 ette nähtud statistikaga elanikkonna ja demograafilise muutuse kohta ning peaks olema sellega kooskõlas. Järjepidevuse tagamiseks peaks kõnealune statistika tuginema ühele õiguslikule alusele ning artikkel 3 tuleks määrusest (EÜ) nr 862/2007 välja jätta.

(17) Mõne eelkõige demograafilise, sotsiaal-majandusliku ja rändeolukorraga seotud rahvastiku- ja eluasemetunnuse kiire muutumine ning sellest tulenev vajadus poliitikat kiiresti suunata ja kohandada tähendab, et statistika peaks olema ajakohasena kättesaadav peatselt pärast asjaomase vaatlusperioodi lõppu. Statistika esitamise perioodilisust ja statistika ajakohasust tuleks seetõttu märgatavalt parandada, kasutades võimaluse korral administratiivandmeid ja haldusregistreid. Selleks on vaja, et liikmesriigid eraldaksid oma riiklikele statistikaametitele piisavad vahendid.

(18) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1059/2003 ([9]) kehtestati ruutvõrkudel põhinev metoodika territooriumide tüpoloogia määratlemiseks, mille aluseks on rahvastiku jaotus ühe ruutkilomeetri suurusel võrguruudul. Komisjoni rakendusmääruses (EL) 2018/1799 ([10]), millega kehtestati ajutised otsesed statistikaalased meetmed 2021. aasta rahva ja eluruumide loenduse valitud teemade levitamiseks, sätestati loenduse peamised väljundid 1 km^2 ruutvõrgu kohta üleeuroopalisel tasandil. Uus õigusraamistik peaks tagama ruutvõrkudel põhineva geoviidetega rahvastikustatistika jätkuva levitamise ja sama põhimõte peaks laienema ka eluasemestatistikale.

(19) Käesolevas määruses osutatud territoriaalüksused ja statistilised ruutvõrgud on samad, mis on sätestatud määruses (EÜ) nr 1059/2003.

(20) Asukoha geokodeerimiseks tuleks kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/2/EÜ ([11]) III lisas sätestatud statistiliste üksuste valdkonna ruutvõrku.

(21) Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika kehtivat õigusraamistikku tuleks ajakohastada, et tagada praegu eraldiseisvate statistiliste protsesside lõimimine ühisesse raamistikku, mis võimaldab Euroopa statistikasüsteemil tulemuslikult reageerida liidu uutele teabevajadustele ja edendada statistikaalast innovatsiooni. Statistilisi väljundeid tuleks täiustada, et need oleksid ühiskonna demograafiliste, rände-, sotsiaalsete ja majanduslike muutuste ja probleemide kontekstis jätkuvalt asjakohased, toetades seeläbi poliitika- ja otsustusprotsessi.

(22) Tõhustatud korrapärast (iga-aastast ja aastast lühema perioodi) rahvastiku- ja eluasemestatistikat tuleks täiendada teabega, mis kogutakse liidus iga kümne aasta tagant rahva ja eluruumide loendusi käsitlevate ÜRO põhimõtete ja soovituste kohaselt korraldatavate koordineeritud rahva ja eluruumide loenduste abil. Rahva ja eluruumide loendused pakuvad ainulaadset võimalust suurendada ametliku statistika nähtavust nii meetmete kui ka tulemuste poolest.

(23) Liidu rahva ja eluruumide loendused peaksid muutuma kulutõhusamaks, milleks tuleks täielikult ära kasutada liikmesriikides kättesaadavaid rikkalikke haldusandmeid või kombineerida uuenduslikku metoodikat ja allikaid, sealhulgas digiteenuste osutamisest tekkinud uusi allikaid. Neid loendusi tuleks kasutada selleks, et uuesti kindlaks määrata demograafiline lähtetase. Selliste uute allikate kasutamise suhtes tuleks kohaldada määrusega (EÜ) nr 223/2009 kehtestatud õiguslikke, tehnilisi ja menetluslikke tagatisi.

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1059/2003, millega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS) (ELT L 154, 21.6.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1059/oj).

([10]) Komisjoni 21. novembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/1799, millega kehtestatakse ajutised otsesed statistikaalased meetmed 2021. aasta rahva ja eluruumide loenduse valitud teemade levitamiseks 1 km^2 ruutvõrgule geokodeerituna (ELT L 296, 22.11.2018, lk 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2018/1799/oj).

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE) (ELT L 108, 25.4.2007, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/2/oj).

(24) Liikmesriikidel ja komisjonil (Eurostatil) peaks olema juurdepääs võimalikult paljudele andmeallikatele, et teha kvaliteetset Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistikat kulutõhusal viisil. Seepärast on äärmiselt oluline, et määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud nimekirja kantud riiklikud statistikaametid ja muud riiklikud asutused (edaspidi „riiklikud statistikaasutused“) saaksid juurdepääsu riigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi haldusasutuste valduses olevatele haldusandmetele ja et neil oleks lubatud neid andmeid kiiresti kasutada kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 17a. Näiteks võib hoonete energiatõhusust käsitlev statistika tugineda haldusandmetele, mis on seotud energiamärgiste väljastamisega hoonetele Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL ([12]) alusel. Riiklikud statistikaasutused peaksid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/1275 ([13]) kohaselt saama aegsasti ja korrapäraselt juurde hoonete energiatõhususe riiklikele andmebaasidele. Riiklikud statistikaasutused tuleks kaasata ka otsuste tegemisse asjakohaste administratiivsete allikate kavandamise ja ümberkujundamise kohta, et neid andmeallikaid saaks edaspidi kasutada ametliku statistika koostamiseks.

(25) Viimastel aastatel on välja töötatud põhjalikud liidu tasandi andmebaasid ja koostalitlussüsteemid, mis on seotud elukoha, rahvastikusündmuste, kodakondsuse ning rände ja piiriülese liikumisega – näiteks on need sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EL) nr 910/2014 ([14]), (EL) 2018/1724 ([15]), (EL) 2019/817 ([16]) ja (EL) 2019/818 ([17]). Need annavad väärtuslikku teavet, mida saab kasutada ka Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika koostamiseks ja selle kvaliteedi tagamiseks.

(26) Oluline on võimaldada komisjonil (Eurostatil) kasutada liidu tasandi andmebaasidest ja koostalitlussüsteemidest saadud andmeid üksnes statistilistel eesmärkidel, järgides rangelt isikuandmete kaitse ja puutumatuse norme, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1725 ([18]). Eelkõige peaks see kehtima statistiliste andmete suhtes, mida säilitatakse aruandluse ja statistika keskhoidlas, mis on loodud määruse (EL) 2019/817 artikli 39 lõikega 1, määruse (EL) 2019/818 artikli 39 lõikega 1 ning määrustega, millega luuakse süsteemid, mille statistilisi andmeid säilitatakse aruandluse ja statistika keskhoidlas. Võttes eelkõige arvesse, et aruandluse ja statistika keskhoidla ülesanne on esitada poliitika, tegevuse ja andmekvaliteedi tarbeks süsteemiüleseid statistilisi andmeid ja analüütilisi aruandeid, peaks komisjon (Eurostat) tegema võimalikult suures ulatuses koostööd Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametiga (eu-LISAga), et esitada nõutav Euroopa statistika.

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/31/oj).

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1275 hoonete energiatõhususe kohta (ELT L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj).

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärav teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1724/oj).

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/817, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1726 ja (EL) 2018/1861 ning nõukogu otsuseid 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK (ELT L 135, 22.5.2019, lk 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/817/oj).

([17]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/818, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik politsei- ja õiguskoostöö, varjupaiga ja rände valdkonnas ning muudetakse määrusi (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1862 ja (EL) 2019/816 (ELT L 135, 22.5.2019, lk 85, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj).

([18]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

(27) Erasektoris hoitavad andmed on suur hulk eraõiguslike üksuste valduses olevaid andmeid, mis on saadud nende tegevuse tulemusena ja mida riiklikud statistikaasutused ja komisjon (Eurostat) saaksid kasutada ametliku statistika tegemiseks. Sellised andmed võivad parandada Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika katvust, ajakohasust ja kriisile reageerimise suutlikkust ning edendada statistilist innovatsiooni. Sellised andmed võivad täiendada olemasolevat rahvastiku- ja rändestatistikat ning soodustada statistikaalaseid uuendusi ja olla kasulikud isegi eelprognooside koostamisel, kui andmevaldajate õigused ja vabadused on kaitstud. Riiklikel statistikaasutustel ja komisjonil (Eurostatil) on juurdepääs sellistele andmetele ja võimalus neid kasutada ning teha koostööd eraõiguslike andmevaldajatega määruse (EÜ) nr 223/2009 kohaselt.

(28) Selleks et tagada Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika võrreldavus liidu tasandil, on oluline kasutada ühiseid rahvastikumääratlusi ja kasutada neid ühtlustatult. Et kasutada järjepidevalt, kindlalt ja kulutõhusalt ühte ainsat ühtlustatud rahvastikubaasi ja tagada seejuures ajakohased tulemused, peaks olema võimalik asjakohasel juhul kohaldada teaduslikult põhjendatud modelleerimismeetodeid ja statistilisi meetodeid, nagu elumärgid.

(29) Kvaliteetseima kaetuse tagamiseks peaksid liikmesriigid kasutama hindamismeetodeid, et saada riigi tasandil täpne hinnang kogurahvaarvu kohta. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kasutada hindamismeetodeid, mis aitavad tagada üksikasjalikumat, sealhulgas geograafilist jaotust. Osa hindamismeetodeid on teatavate individuaalsete tunnuste, näiteks vanuse ja soo, äratundmises väga puudulikud, näiteks kui hinnatakse statistikat andmete alusel, mis ei ole haldus- või muudest allikatest kättesaadav. Kui selliste hindamismeetodite tulemuseks on jaotuse ebapiisav üksikasjalikkus, peaks liikmesriikidel olema võimalik kasutada spetsiaalset kohandamiskategooriat, et hinnata rahvaarvu kõigis asjakohastes andmekogumites. Selliste „mitteteadaolevatele“ andmetele viitavate kohandamiskategooriate kasutamine tagab vajaliku paindlikkuse olukordades, kus on kasutatud kõiki kättesaadavaid andmeallikaid ja suuremat üksikasjalikkust ei ole võimalik saavutada. Spetsiaalse kohandamiskategooria kasutamisel peaksid liikmesriigid selgitama oma metoodikat asjakohastes kvaliteediaruannetes ja põhjendama kohandamiskategooria kasutamist.

(30) Liikmesriigid peaksid andmed ja metaandmed edastama elektrooniliselt, asjakohases tehnilises vormingus, mille määrab kindlaks komisjon (Eurostat). Rahvusvahelisi standardeid, nagu statistiliste andmete ja metaandmete vahetuse algatus (SDMX), ja liidus välja töötatud statistilisi või tehnilisi standardeid, nagu metaandmete ja valideerimisstandardid või Euroopa koostalitusvõime raamistiku põhimõtted, tuleks kasutada määral, mis on Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika puhul asjakohane. Euroopa statistikasüsteemi komitee on toetanud Euroopa statistikasüsteemi metaandmete ja kvaliteediaruannete standardeid, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 223/2009 artiklis 12. Nende standardite eesmärk on aidata kaasa kõnealusest määrusest lähtuva kvaliteeditagamise ja teabeedastuse ühtlustamisele ning seetõttu tuleks need kasutusele võtta.

(31) Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika peaks vastama määruses (EÜ) nr 223/2009 sätestatud asjakohasuse, täpsuse, ajakohasuse ja õigeaegsuse, kättesaadavuse ja selguse ning võrreldavuse ja sidususe kvaliteedikriteeriumidele. Sellise statistika kvaliteeti tuleks täiustada vastavalt liidu vajaduste muutumisele ning tuleks luua mehhanismid niisuguste võimalike olukordade lahendamiseks, kus andmete kvaliteet ei ole tagatud. Komisjoni (Eurostati) tehtud kvaliteedihindamise tulemused peaksid olema statistika kasutajate jaoks avalikult kättesaadavad, milleks tagatakse komisjoni (Eurostati) veebisaidil olevate andmebaaside ja komisjoni (Eurostati) väljaannete kaudu sellele statistikale tasuta ja lihtne juurdepääs.

(32) Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika peaks käsitlema andmete jätkuvat puudumist raskesti ligipääsetavate elanikkonnarühmade kohta, nagu institutsioonides viibivad isikud, puuetega inimesed, kodutud, rändetaustaga isikud ja kodakondsuseta isikud. Ühiskonnast võimalikult täpse pildi saamiseks ning sotsiaalse ja majandusliku ebavõrdsuse ärahoidmiseks peaksid liikmesriigid püüdma tagada, et raskesti ligipääsetavad elanikkonnarühmad oleksid korrektselt hõlmatud. Selle küsimuse käsitlemiseks tuleks kasutada käesoleva määruse kohaselt algatatud proovi- ja teostatavusuuringuid.

(33) Piisav, õigeaegne ja tulemuslik poliitika eeldab usaldusväärseid ja võrreldavaid andmeid, mis on liigitatud soo, vanuse ja asjakohasel juhul kodakondsuse, sotsiaal-majandusliku seisundi, geograafilise piirkonna ja muude näitajate alusel kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklis 338 ning Euroopa statistika tegevusjuhises ja Euroopa statistikasüsteemi kvaliteedi tagamise raamistikus kindlaks määratud statistikaalaste põhimõtetega. Nimetatud andmed on olulised, et paremini mõista rahvastiku- ja eluasemesuundumusi, võidelda läbipõimunud diskrimineerimise vastu ning rakendada ja hinnata liidu poliitikat, poliitilisi eesmärke ja meetmeid, nagu komisjoni 7. septembri 2022. aasta Euroopa hooldusstrateegia teatises esitatud Euroopa hooldusstrateegiat, komisjoni 3. märtsi 2021. aasta puuetega inimeste õiguste 2021–2030. aasta strateegia teatises esitatud Euroopa puuetega inimeste õiguste strateegiat ning kodutuse vastu võitlemise Euroopa platvormi, millele pandi alus 21. juuni 2021. aasta kodutuse vastu võitlemise Euroopa platvormi käsitleva Lissaboni deklaratsiooniga – need kõik tuginevad suurel määral leibkondade ja perede andmetele. Tuleks soodustada liigitamist puuete järgi, kasutades olemasolevaid ja uusi administratiivseid allikaid. Andmete kogumisel ja kasutamisel tuleb täielikult järgida liidu ja riigisiseseid eraelu puutumatuse ja muid põhiõiguste standardeid, eelkõige alaealistega seotud andmete puhul. Sooline liigitus peaks kajastama liikmesriikides kättesaadavaid andmeid. Mõnes liikmesriigis on praegu võimalik endale ametlikult registreerida kolmas, sageli neutraalne, sugu. Käesolev määrus ei mõjuta asjaomaseid riigisiseseid õigusnorme, millega selline tunnustamine jõustatakse.

(34) Määrus (EÜ) nr 223/2009 sisaldab norme andmete edastamise kohta liikmesriikidest komisjonile (Eurostatile) ja nende andmete kasutamise kohta, sealhulgas konfidentsiaalsete andmete edastamise ja kaitsmise kohta. Käesoleva määruse kohaselt võetud meetmed peaksid tagama konfidentsiaalsete andmete edastamise ja kasutamise üksnes statistilistel eesmärkidel nimetatud määruse artiklite 21 ja 22 kohaselt.

(35) Komisjon (Eurostat) peab austama liikmesriikide poolt määruse (EÜ) nr 223/2009 kohaselt edastatud andmete statistilist konfidentsiaalsust. Käesoleva määruse alusel kogutava rahvastikustatistika jaoks tuleks välja töötada ühtlustatud käsitus, et tagada koondandmete kvaliteet Euroopa tasandil ja hoida ära konfidentsiaalsete andmete avaldamine statistilistes väljundites, vältides samal ajal nii palju kui võimalik andmete summutamist.

(36) Riigi tasandil kättesaadavate andmeallikate põhjal ei ole alati võimalik täpselt määrata nähtusi, mis on seotud isikute vaba liikumisega liidus, inimeste juurdepääsuga piiriülestele teenustele rahvastikusündmuste kontekstis ning inimeste õigusega osta ja omada liidu mis tahes piirkonnas eluaset, mida kasutatakse peamise, teisese või puhkuseelukohana. Lisaks esineb asümmeetriat kahepoolsetes rändevoogudes ja raskusi on ka rahvastikurühmade mõõtmisel näiteks rändajate, kodutute või kodakondsuseta isikute puhul. Seepärast tuleks tõhustada andmete jagamist rahvastiku- ja rändestatistika koostamiseks ja selle kvaliteedi tagamiseks ning seda statistikat tuleks käsitada täiendava andmeallikana. Selline tõhusam andmejagamine peaks hõlmama mitmesuguseid asjakohaseid andmeid, ka selliseid, mis ilmselgelt ei võimalda statistilisi üksusi otse ega kaudselt kindlaks teha. See peaks olema suuteline hõlmama andmeid, mille suhtes võidakse kohaldada statistilise konfidentsiaalsuse nõudeid. Liikmesriigid peaksid nii oma kui ka teiste liikmesriikide huvides osalema andmejagamises, sealhulgas katseprojektides, kus hinnatakse uuenduslikke turvalisi lahendusi. Komisjon (Eurostat) peaks ka välja arendama turvalise taristu, mis hõlbustab sellist andmete jagamist, ning tagama sealjuures andmekaitse jaoks kõik vajalikud kaitsemeetmed.

(37) Konfidentsiaalsete andmete jagamine peaks toimuma üksnes taotluse alusel, milles põhjendatakse sellisete andmete jagamise vajadust määruse (EÜ) nr 223/2009 V peatüki kohaselt.

(38) Pikemas perspektiivis peaks piiriülese statistika kvaliteediga seotud probleemide, nagu liikumisvabadust kasutavate liidu elanike topeltarvestus, lahendamiseks Euroopa statistikasüsteemi raames tehtavate ühiste jõupingutuse puhul olema näiteks võimalik kasutada määrusega (EL) nr 910/2014 liidu tasandil kehtestatud ühtseid digitaalidentifikaatoreid.

(39) Käesolev määrus ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 ([19]) ja määruse (EL) 2018/1725 ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/58/EÜ ([20]) kohaldamist. Neid õigusakte kohaldatakse nende vastavas kohaldamisalas käesoleva määruse kohase isikuandmete töötlemise suhtes, võttes arvesse asjaolu, et avalikes huvides statistilistel eesmärkidel töödeldavad isikuandmed on statistilised konfidentsiaalsed andmed, mille suhtes kohaldatakse statistilise konfidentsiaalsuse põhimõtet. Seetõttu tuleb selliseid andmeid kasutada ainult statistilistel eesmärkidel ning neid ei tohiks kunagi kasutada ühegi konkreetse füüsilise isikuga seotud meetmete või otsuste tegemiseks. Käesoleva määruse alusel statistilistel eesmärkidel isikuandmete töötlemisel, jagamisel ja arhiveerimisel tuleks eelistatavalt kasutada anonüümseks muudetud või pseudonüümitud andmeid, et tagada määruse (EL) 2016/679 artikli 89 ja määruse (EL) 2018/1725 artikli 13 kohaselt vastu võetud kaitsemeetmed. Isikuandmete töötlemisel vastavalt määrusele (EL) 2016/679 või (EL) 2018/1725 tuleks täielikult kohaldada õiguspärasuse, õigluse, läbipaistvuse ja täpsuse, eesmärgikohasuse, võimalikult väheste andmete kogumise, säilitusaja piiramise ning tervikluse ja konfidentsiaalsuse põhimõtteid. Samuti tuleks kohaldada määruse (EÜ) nr 223/2009 artiklis 2 sätestatud ja Euroopa statistika tegevusjuhises täpsustatud statistikapõhimõtteid.

(40) Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistikat tuleks arendada, et võtta arvesse muutuvatest poliitilistest prioriteetidest tulenevaid uusi andmevajadusi ning muutusi liidu demograafilises, rände-, sotsiaalses ja majanduslikus olukorras. Komisjon (Eurostat) peaks tegema proovi- ja teostatavusuuringuid, et hinnata kohasel juhul asjaomaste kohanduste teostatavust, ning võtma arvesse selliseid aspekte nagu liikmesriikide kulud ja halduskoormus ning asjakohaste andmeallikate kättesaadavus. Nende uuringute ettevalmistamisel peaks komisjon tagama uuringute representatiivsuse liidu tasandil, kajastades liikmesriikide erisusi. Komisjon peaks hindama uuringute tulemusi koostöös liikmesriikidega.

(41) Selleks et võtta arvesse demograafilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid suundumusi, tehnoloogia arengut ning vajadust töötada aegsasti välja sihipärane poliitika, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistikas käsitletud alamteemade loetelu ning täpsustada teavet, mille liikmesriigid peavad esitama täiendavate statistiliste andmete kogumiseks. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ([21]) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(42) Euroopa statistika tähtsus tõenditel põhineva otsustusprotsessi olulise osana kajastub programmitöö ja rahastamise raamistikus, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/690 ([22]) Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks (ühtse turu programm). Liikmesriikidel peaks olema võimalik taotleda rahalist toetust nii ühtse turu programmist kui ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240 ([23]) loodud tehnilise toe instrumendist vastavalt nende rahastamisvahendite eesmärkidele ja normidele, et kohandada oma riiklikke statistikasüsteeme, parandada statistika metoodikat ja andmete kvaliteeti ning kavandada ja rakendada käesoleva määruse kohast täiendavat andmekogumist.

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([20]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj).

([21]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

([22]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/690, millega luuakse siseturu, ettevõtjate, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime, taimede, loomade, toidu ja sööda valdkonna ja Euroopa statistika programm („ühtse turu programm“) ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014 ja (EL) nr 652/2014 (ELT L 153, 3.5.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/690/oj).

([23]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/240/oj).

(43) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL, Euratom) 2024/2509 ([24]) ja (EL, Euratom) nr 883/2013 ([25]) ning nõukogu määruste (EÜ, Euratom) nr 2988/95 ([26]), (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ([27]) ja (EL) 2017/1939 ([28]) kohaselt tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, sealhulgas meetmetega, mis käsitlevad õigusnormide rikkumiste, sealhulgas kelmuste ja pettuste ärahoidmist, avastamist, kõrvaldamist ja uurimist, kaotatud, alusetult makstud või ebaõigesti kasutatud summade sissenõudmist ning asjakohasel juhul halduskaristuste kehtestamist. Eelkõige on Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF) õigus korraldada haldusjuurdlusi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud kelmust, pettust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Euroopa Prokuratuuril on määruse (EL) 2017/1939 kohaselt õigus uurida liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid ja esitada süüdistusi, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/1371 ([29]). Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 kohaselt peab iga isik või üksus, kes saab liidu vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel igakülgset koostööd, andma komisjonile, OLAFile, kontrollikojale ja tõhustatud koostöös osalevate liikmesriikide suhtes kooskõlas määrusega (EL) 2017/1939 Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja nõutava juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annavad samaväärsed õigused.

(44) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused andmete ja metaandmetega seotud nõuete, andmete ja metaandmete edastamise tehniliste vormingute ja menetluste ning kvaliteediaruannete sisu ja struktuuri täpsustamiseks. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([30]).

(45) Kui käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide või rakendusaktide rakendamiseks tuleks liikmesriigi statistikasüsteemis teha suuri kohandusi, peaks komisjonil olema igakülgselt põhjendatud juhtudel võimalik teha asjaomasele liikmesriigile piiratud ajaks erandeid.

(46) Kuna käesoleva määruse eesmärki – teha süstemaatiliselt Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistikat – ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda järjekindluse ja võrreldavuse põhjustel paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(47) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas arvamuse 16. märtsil 2023 ([31]).

(48) Euroopa statistikasüsteemi komiteega on konsulteeritud,

([24]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([25]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([26]) Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

([27]) Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([28]) Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

([29]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

([30]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([31]) ELT C 123, 5.4.2023, lk 9.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika arendamise, tegemise ja levitamise ühine õigusraamistik.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „kodakondsus“ – eriline õiguslik side isiku ja riigi vahel, mis omandatakse sünniga või saadakse naturalisatsiooni korras kas avalduse või valiku alusel, abielludes, adopteerimise läbi või mõnel muul viisil vastavalt riigisisesele õigusele;

2) „alaline elukoht“ – koht, kus isik tavaliselt veedab igapäevase puhkeaja, olenemata ajutisest eemalolekust meelelahutuse, puhkuse, sõprade ja sugulaste külastamise, töö, ravi või palverännaku eesmärgil, tingimusel et see isik:

   a) on elanud kõnealuses kohas suurema osa ajast vaatluskuupäevale eelnenud 12 kuu jooksul (kaasa arvatud) või

   b) saabus kõnealusesse kohta 12 kuu jooksul enne vaatluskuupäeva (kaasa arvatud) kavatsuse või ootusega viibida seal suurema osa ajast vähemalt 12 kuu jooksul alates saabumiskuupäevast;

3) „elumärgid“ – teave, mis näitab isiku tegelikku viibimist ja alalist elukohta asjaomasel territooriumil ning mida on võimalik saada mis tahes asjakohasest allikast või nende kombinatsioonist, sealhulgas isikuga seotud digitaalsetest jälgedest;

4) „rahvusvaheline ränne“ – sündmus, mille käigus isik asub alaliselt elama liikmesriigi või kolmanda riigi territooriumile, olles eelnevalt alaliselt elanud teises liikmesriigis või muus kolmandas riigis;

5) „sisserändaja“ – isik, kes on vaatlusperioodil osalenud rahvusvahelises rändes eesmärgiga asuda alaliselt elama andmeid edastava liikmesriigi territooriumile;

6) „väljarändaja“ – isik, kes on vaatlusperioodil osalenud rahvusvahelises rändes eesmärgiga asuda alaliselt elama väljapoole andmeid edastava liikmesriigi territooriumi, olles eelnevalt alaliselt elanud andmeid edastava liikmesriigi territooriumil;

7) „siseränne“ – sündmus, mille käigus isik muudab oma alalist elukohta andmeid edastava liikmesriigi territooriumil;

8) „raskesti ligipääsetavad elanikkonnarühmad“ – isikurühmad, kelle täielikul ja representatiivsel kaasamisel või tuvastamisel statistiliste andmete kogumisel esinevad tegelikud või tajutavad takistused kas selliste rühmade puuduliku hõlmatuse või nende tuvastamiseks vajalike eritunnuste puudumise tõttu;

9) „asustatud eluruum“ – ajutine või alaline eluase, varjupaik või majutuskoht, kus elab üks või mitu inimest, olenemata sellest, kas see on kavandatud või ette nähtud inimestele elamiseks;

10) „eraldiseisvad ruumid“ – ruumid, mis on ümbritsetud seintega ja kaetud katuse või laega, nii et üks või mitu isikut saavad seal teistest isikutest sõltumatult elada;

11) „iseseisvad ruumid“ – ruumid, millele on otsene juurdepääs tänavalt, trepikojast, käigust, koridorist või krundilt;

12) „tavaeluruumid“ – kindlaksmääratud asukohtades asuvad struktuuriliselt eraldiseisvad ruumid ja iseseisvad ruumid, mis on ette nähtud inimestele alaliseks elamiseks ja mida vaatluskuupäeval kasutatakse alalise elukohana, on vabad või kasutatakse teisese või hooajalise elukohana;

13) „eluhoone“ – alaline ehitis, mis koosneb ühest või mitmest tavaeluruumist või on ette nähtud institutsionaalseks või kollektiivseks eluasemeks;

14) „leibkond“ – kaks või enam isikut, kes elavad ühes eluruumis, või üks isik, kes ei kuulu ühegi teise leibkonna koosseisu;

15) „institutsioon“ – ühiseluruum pikaajaliseks eluasemeks ja igapäevaeluks vajalike teenuste osutamiseks isikurühmale;

16) „perekond“ – kaks või enam isikut, kes elavad suurema osa ajast samas leibkonnas ja kes on seotud lapsevanemaks olemise või abielu, registreeritud kooselu või vabaabielu kaudu;

17) „administratiivandmed“ – andmed, mille on loonud mittestatistiline allikas, harilikult avaliku sektori asutuse hallatav register, mille peamine eesmärk ei ole pakkuda statistikat;

18) „valdkond“ – üks või mitu andmekogumit, mis hõlmavad konkreetseid teemasid;

19) „teema“ – statistiliste üksuste kohta kogutava teabe sisu, kusjuures iga teema hõlmab ühte või mitut alamteemat;

20) „alamteema“ – konkreetse teemaga seotud statistiliste üksuste kohta kogutava teabe üksikasjalik sisu, kusjuures iga alamteema hõlmab üht või mitut muutujat;

21) „andmekogum“ – üks või mitu muutujat, mis on esitatud struktureeritud kujul;

22) „rahva ja eluruumide loendus“ – käesoleva määruse alusel iga kümne aasta tagant esitatavad üksikasjalikud andmekogumid ja metaandmed;

23) „statistiline üksus“ – üks osa üksuste – isikud, objektid või sündmused, mille kohta andmeid kogutakse ja seejärel statistikat koostatakse – kogumis;

24) „muutuja“ – statistilise üksuse tunnus, millel võib olla rohkem kui üks väärtuste kogum;

25) „jaotus“ – eelnevalt kindlaks määratud diskreetne, ammendav ja üksteist välistav väärtuste kogum, mida saab seostada statistilisi üksusi iseloomustavate muutujatega;

26) „riigi tasand“ – liikmesriigi territooriumiga seotud tasand;

27) „piirkondlik tasand“ või „NUTS 3“ – määruses (EÜ) nr 1059/2003 sätestatud NUTSi 3. tasand;

28) „kohalik tasand“ – määruses (EÜ) nr 1059/2003 sätestatud kohalik haldusüksus;

29) „ruutvõrgu tasand“ – statistiline ruutvõrk, mida hallatakse ja mis avaldatakse määruse (EÜ) nr 1059/2003 artikli 4a kohaselt;

30) „loend“ – iga loend, materjal või vahend, mis piiritleb ja määrab kindlaks sihtrühma elemente ning sõltuvalt kasutusotstarbest annab juurdepääsu elementide lisaomadustele või pakub täiendavaid lisaomadusi;

31) „vaatluskuupäev“ – ajahetk, millele statistika viitab;

32) „vaatlusperiood“ – ajavahemik, millele sündmusi käsitlev statistika viitab;

33) „vaatlusaeg“ – kas vaatluskuupäev või vaatlusperiood, olenevalt sellest, kas statistika käsitleb sündmusi või muid statistilisi üksusi;

34) „metaandmed“ – teave, mida on vaja statistika kasutamiseks ja tõlgendamiseks ning mis kirjeldab andmekogumeid struktureeritud viisil;

35) „eelkontrollitud andmekogumid“ – andmekogumid, mida liikmesriigid on kontrollinud kokkulepitud ühiste valideerimisreeglite alusel.

Artikkel 3

Rahvastikubaas

1. Käesoleva määruse kohaldamisel koosneb rahvastikubaas kõigist isikutest, kelle alaline elukoht vaatluskuupäeval on liidus ühe liikmesriigi konkreetses territoriaalüksuses riigi tasandil, piirkondlikul tasandil, kohalikul tasandil või ruutvõrgu tasandil.

2. Rahvastikubaas hõlmab kõiki alalisi elanikke, olenemata kodakondsusest või sellest, kas nad on või olid kodakondsuseta.

3. Rahvastikubaas ei hõlma isikuid, kelle alaline elukoht on väljaspool asjaomase liikmesriigi territooriumi, olenemata sünnikohast või kodakondsusest ning perekondlikest, sotsiaalsetest, majanduslikest või varalistest suhetest, mis isikut kõnealuse liikmesriigiga seovad.

4. Kui isikul ei ole alalist elukohta, loetakse tema alaliseks elukohaks tema asukoht vaatluskuupäeval.

5. Liikmesriigid kohaldavad käesolevas määruses sätestatud alalise elukoha määratlust kõigi käesoleva määruse alusel komisjonile (Eurostatile) esitatavate andmekogumite suhtes riigi tasandil, piirkondlikul tasandil, kohalikul tasandil ja ruutvõrgu tasandil, nagu on esitatud lisas.

6. Alalise elukoha mõiste kohaldamisel kasutavad liikmesriigid

a) artikli 8 lõikes 1 loetletud ühte või mitut andmeallikat;

b) artikli 11 lõike 2 kohaseid hindamismeetodeid, et tagada käesoleva artikli lõigete 1–4 kohase rahvastikubaasi täpne rakendamine, näiteks „elumärke“ ja teisi teaduslikult põhjendatud, hästi dokumenteeritud ja avalikult kättesaadavaid statistilisi hindamismeetodeid, võttes arvesse rahvusvahelisi soovitusi ja parimaid tavasid, et korrigeerida tegelikku viibimist eeldatavas alalises elukohas suurema osa vaatluskuupäevale (kaasa arvatud) eelnenud 12 kuu jooksul ning hinnata nende isikute arvu, kes kavatsevad viibida või oodatavalt viibivad seal suurema osa ajast 12 kuu jooksul alates saabumise kuupäevast.

7. Kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamiseks nõukogus esitab komisjon nõukogule andmed liikmesriikide kogurahvaarvu kohta iga vaatlusaasta lõpu seisuga, nagu komisjon (Eurostat) on selle avaldanud vaatlusaastale järgneva kalendriaasta 30. septembriks. Komisjon esitab need andmed liikmesriikide poolt lisas täpsustatud andmekogumis esitatud teabe alusel ning artikli 7 lõike 3 esimese lõigu punkti a ja artikli 7 lõike 3 teise ja kolmanda lõigu kohaselt edastatud korrigeeritud andmekogumite alusel, kui liikmesriigid edastavad sellised andmekogumid enne vaatlusaastale järgneva kalendriaasta 1. septembrit.

Artikkel 4

Statistilised üksused

Käesoleva määruse kohane statistika koostatakse järgmiste statistiliste üksuste kohta:

a) üksikisikud,

b) rahvastikusündmused,

c) perekonnad,

d) leibkonnad,

e) elamiseks mõeldud hooned,

f) asustatud eluruumid, sealhulgas institutsioonid,

g) tavaeluruumid.

Artikkel 5

Statistikanõuded

1. Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika hõlmab järgmisi valdkondi:

a) demograafia,

b) eluasemed,

c) perekonnad ja leibkonnad.

2. Lõikes 1 loetletud valdkondade statistika jaotatakse andmekogumiteks vastavalt lisas esitatud teemadele ja alamteemadele, nende perioodilisusele, vaatlusaegadele, andmete edastamise tähtaegadele ja territoriaalsetele tasanditele. Kui statistiline üksus on isik, liigitatakse andmekogumid vähemalt soo ja vanuse alusel, kui lisa joonealuses märkuses 1 ei ole ette nähtud teisiti.

Alamteema „hoonete energiaga seotud tunnused“ puhul piirduvad hoonete energiatõhususe kohta edastatavad andmed andmetega, mis on kättesaadavad asjaomase liikmesriigi hoonete energiatõhususe riiklikus andmebaasis, mis on loodud direktiivi (EL) 2024/1275 artikli 22 kohaselt.

3. Komisjonil on kooskõlas artikliga 16 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et muuta lisas sätestatud alamteemade loetelu. Kui delegeeritud õigusaktiga lisatakse uus alamteema, võib see delegeeritud õigusakt sisaldada ka perioodilisust, vaatlusaega, edastamistähtaega ja territoriaalset tasandit. Sellised delegeeritud õigusaktid võetakse vastu vähemalt 18 kuud enne asjaomase vaatlusaja algust.

4. Kui komisjon kasutab käesoleva artikli lõike 3 kohast õigust võtta vastu delegeeritud õigusakte, tagab ta, et:

a) delegeeritud õigusaktid on igakülgselt põhjendatud ja nendega ei tekitata liikmesriikidele ega andmeesitajatele märkimisväärset lisakoormust ega -kulu;

b) tehakse artiklis 13 osutatud teostatavus- või prooviuuringud ning nende tulemusi võetakse arvesse enne iga delegeeritud õigusakti vastuvõtmist.

5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et täpsustada komisjonile (Eurostatile) edastatavaid andmekogumeid ja metaandmeid. Neis rakendusaktides määratakse kindlaks

a) muutujate loetelu, nende tehnilised kirjeldused ja jaotused, kui territoriaalsed jaotused ei ole üksikasjalikumad kui lisas sätestatud territoriaalsed tasandid;

b) statistiliste üksuste ja metaandmete üksikasjalikud kirjeldused;

c) kasutatavad statistilised liigitused;

d) andmekogumite ja metaandmete edastamise tehnilised vormingud ning täiendavad kirjeldused, kui see on vajalik ja põhjendatud;

e) artikli 11 lõikes 2 osutatud spetsiaalsete kohandamiskategooriate tehnilised kirjeldused.

6. Enne kui komisjon võtab vastu käesoleva artikli lõike 5 kohase rakendusakti, hindab ta määruse (EL) 2019/1700 kohaselt juba kogutud statistikat üksikisikute ja leibkondade kohta. Rakendusaktide vastuvõtmisel põhjendab komisjon kõnealuse määruse kohaselt juba kogutud muutujate ja jaotuste lisamist. Kõnealuste rakendusaktidega ei nõuta, et andmeid saaks nende olemuse tõttu koguda ainult otse üksikisikutelt.

7. Käesoleva artikli lõike 5 kohaselt vastu võetud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 17 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Need rakendusaktid võetakse vastu vähemalt 18 kuud enne asjaomase vaatlusaja algust, välja arvatud seoses järgmisega:

a) artikli 6 lõikes 5 sätestatud esimesed vaatlusajad, mille kohta võetakse rakendusaktid vastu vähemalt 12 kuud enne asjaomase vaatlusaja algust, ning

b) rahva ja eluruumide loendus, mille kohta võetakse rakendusaktid vastu vähemalt 24 kuud enne selle aasta algust, kuhu vaatluskuupäev jääb.

Komisjon tagab, et kõnealused rakendusaktid ei tekita liikmesriikidele ega andmeesitajatele märkimisväärset lisakoormust ega -kulu.

8. Enne käesoleva artikli lõike 5 punktis a osutatud jaotuste muutmist tehakse artiklis 13 osutatud teostatavus- või prooviuuringud ning nende tulemusi hinnatakse ja võetakse igakülgselt arvesse.

9. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, et määrata kindlaks teave, mille liikmesriigid peavad esitama kõige rohkem kolme vaatlusaasta kohta, kui käesoleva määruse kohaldamisalas peetakse vajalikuks täiendavate andmete kogumist, et vastata täiendavate statistiliste andmete vajadustele, mida ei ole võimalik muul viisil täita. Eelkõige ei too käesolevas lõikes osutatud delegeeritud õigusaktid kaasa uue statistilise uuringu korraldamise kohustust.

Kõnealustes delegeeritud õigusaktides määratakse kindlaks

a) käesoleva lõike kohaselt käsitletavad alamteemad, mis seonduvad lisas märgitud valdkondade ja teemadega ning kõnealuste täiendavate statistiliste andmete vajaduste põhjused;

b) punktis a osutatud alamteemade puhul perioodilisus, vaatlusajad, edastamistähtajad ja territoriaalsed tasandid.

Kõnealuseid delegeeritud õigusakte ei kohaldata 2030. aasta eelsete vaatlusaegade suhtes ning nendega nähakse ette vähemalt kahe aasta pikkune periood iga täiendava andmekogumise vaatlusaegade vahel. Kõnealuste delegeeritud õigusaktidega ei kehtestata statistikanõudeid, mille puhul vaatlusajad kuuluvad artikli 6 lõikes 2 osutatud vaatlusaastate hulka.

Enne käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmist tehakse artiklis 13 osutatud teostatavus- või prooviuuringud ning nende tulemusi võetakse arvesse.

10. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et täpsustada lõikes 9 osutatud lisateavet ja metaandmeid. Neis rakendusaktides määratakse kindlaks

a) muutujate loetelu, nende tehnilised kirjeldused ja jaotused, kui territoriaalsed jaotused ei ole üksikasjalikumad kui käesoleva artikli lõike 9 teise lõigu punktis b osutatud vastavas delegeeritud õigusaktis sätestatud territoriaalsed tasandid;

b) statistiliste üksuste ja metaandmete üksikasjalikud kirjeldused;

c) kasutatavad statistilised liigitused;

d) andmekogumite ja metaandmete edastamise tehnilised vormingud ning täiendavad kirjeldused, kui see on vajalik ja põhjendatud.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 17 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega hiljemalt 18 kuud enne asjakohase vaatlusaja algust.

Enne rakendusakti vastuvõtmist tehakse artiklis 13 osutatud teostatavus- või prooviuuringud ning nende tulemusi võetakse arvesse.

11. Käesoleva artikli lõike 4 punktis b, lõikes 8, lõike 9 neljandas lõigus ja lõike 10 kolmandas lõigus osutatud uuringuid rahastatakse kooskõlas artikliga 14.

Artikkel 6

Perioodilisus ja vaatlusajad

1. Liikmesriigid teevad Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistikat kvartali-, aasta- ja mitme aasta kohta ning iga kümne aasta tagant toimuva rahva ja eluruumide loenduse raames.

2. Iga kümne aasta tagant toimuva rahva ja eluruumide loenduse vaatlusaastad on aastad, mis lõpevad numbriga 1.

3. Mitmeaastase statistika vaatlusaastad lõpevad numbriga 1, 5 ja 8.

4. Alamteemade perioodilisus ja vaatlusaeg sätestatakse lisas.

5. Teema „elanike arv“ iga-aastase statistika esimene vaatluskuupäev on 31. detsember 2027. Esimene vaatluskuupäev, mille kohta tuleb esitada iga kümne aasta tagant esitatav statistika, on 31. detsember 2031. Liikmesriik edastab hoonete energiatõhususe andmed esimest korda hiljemalt 24 kuu möödumisel kuupäevast, mil kõnealuses liikmesriigis on olemas hoonete energiatõhususe riiklik andmebaas kooskõlas direktiivi (EL) 2024/1275 artikliga 22. Muu käesoleva määruse kohase statistika esitamise puhul on esimene vaatlusaeg 2028. aastal.

Artikkel 7

Komisjonile edastatavad andmekogumid ja metaandmed

1. Liikmesriigid edastavad komisjonile (Eurostatile) eelkontrollitud andmekogumid ja metaandmed vastavalt lisale, kasutades komisjoni (Eurostati) kindlaks määratud tehnilist vormingut. Andmekogumid ja metaandmed edastatakse komisjonile (Eurostatile) ühtse kontaktpunkti kaudu.

2. Kui liikmesriigid avaldavad käesoleva määrusega nõutavad andmekogumid riigi tasandil enne lisas sätestatud edastamistähtaegu või enne artikli 5 lõike 9 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud edastamistähtaegu, esitavad liikmesriigid need andmekogumid komisjonile (Eurostatile) põhjendamatu viivituseta igal juhul 30 kalendripäeva jooksul pärast nende riiklikku avaldamist või lisas või nimetatud delegeeritud õigusaktides sätestatud edastamistähtajaks, olenevalt sellest, kumb on varasem.

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile (Eurostatile)

a) korrigeeritud andmekogumid ja metaandmed, kui korrigeerimine toimub pärast käesoleva määruse alusel nõutavate andmekogumite esmakordset esitamist;

b) korrigeeritud andmekogumid ja metaandmed asjaomaste aegridade kohta, kui korrigeerimine puudutab andmekogumeid, mis esitati komisjonile (Eurostatile) enne käesoleva määruse kohaldamise algust.

Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud korrigeeritud andmekogumid ja metaandmed koos artikli 11 kohaste kvaliteediaruannetega 14 kalendripäeva jooksul pärast korrigeerimist.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni põhjendamatu viivituseta igast otsusest korrigeerida käesolevas lõikes osutatud andmekogumeid või metaandmeid.

Artikkel 8

Andmeallikad ja meetodid

1. Liikmesriigid ja komisjon (Eurostat) kasutavad ühte või mitut järgmist andmeallikat, tingimusel et need andmeallikad võimaldavad teha statistikat, mis vastab artiklis 11 sätestatud kvaliteedinõuetele:

a) administratiivsed allikad;

b) statistilised uuringud või muud statistiliste andmete kogumid;

c) muud allikad, sealhulgas erasektoris hoitavad andmed;

d) kasutatakse andmeid, mis on saadud andmete jagamisel määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud nimekirja kantud riiklike statistikaametite ja muude riiklike asutuste (edaspidi „riiklikud statistikaasutused“) vahel ning nende riiklike statistikaasutuste ja komisjoni (Eurostati) vahel Euroopa statistikasüsteemi raames.

2. Kui riikliku statistikaameti või komisjoni (Eurostati) poolt määruse (EÜ) nr 223/2009 kohaselt eraõiguslikule andmevaldajale esitatud taotlus puudutab käesoleva artikli lõike 1 punktis c osutatud andmeallikatest saadud isikuandmeid, piirdub taotlus nende isikuandmekategooriatega, mis kuuluvad käesoleva määruse lisas täpsustatud valdkondade ja teemade alla või on vajalikud statistiliste hindamismeetodite jaoks kooskõlas artikli 3 lõike 6 punktiga b.

3. Liikmesriigid seavad sihiks töötada pidevalt välja uuenduslikke allikaid ja meetodeid ning kasutada neid käesoleva määruse alusel koostatud statistika täiustamiseks, tingimusel et need võimaldavad teha statistikat, mis vastab artiklis 11 sätestatud kvaliteedinõuetele.

4. Käesoleva määruse alusel koostatud statistika põhineb statistiliselt usaldusväärsetel ja põhjalikult dokumenteeritud meetoditel, mis võtavad arvesse rahvusvahelisi soovitusi ja parimaid tavasid, nagu elumärgid ja muud teaduslikult põhjendatud statistilised hindamismeetodid, mida kasutatakse liikmesriikide alalist elanikkonda käsitleva statistika koostamiseks.

Artikkel 9

Õigeaegne juurdepääs haldusandmetele ja nende kasutamine

1. Vastavalt määruse (EÜ) nr 223/2009 artiklile 17a võimaldavad käesoleva määruse kohaldamisel asjakohaste administratiivsete allikate eest vastutavad riigiasutused ja avaliku sektori osalusega asutused nende andmete kasutamist õigel ajal ja piisava sagedusega, et statistikat oleks võimalik teha ja esitada tähtajaks kooskõlas käesolevas määruses sätestatud konkreetsete kvaliteedinõuetega. Määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud nimekirja kantud riiklikud statistikaametid ja muud riiklikud asutused ning administratiivandmete eest vastutavad riigiasutused ja avaliku sektori osalusega asutused loovad vajalikud koostöömehhanismid, et tagada õigeaegne ja tasuta juurdepääs kõnealustele andmetele.

2. Selleks et teha statistikat hoonete energiaga seotud tunnuste alamteema kohta, on määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud nimekirja kantud riiklikel statistikaametitel ja muudel riiklikel asutustel õigeaegne ja korrapärane juurdepääs hoonete energiatõhususe riiklikele andmebaasidele kooskõlas direktiiviga (EL) 2024/1275 ning neil lubatakse kõnealustest andmebaasidest saadud haldusandmeid kasutada.

3. Määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud nimekirja kantud riiklikud statistikaametid ja muud riiklikud asutused kasutavad soopõhiste rahvastikujaotuste koostamiseks teavet, mis on kättesaadav riiklikest administratiivsetest allikatest.

4. Käesoleva määruse kohaldamisel antakse komisjonile (Eurostatile) taotluse korral luba pääseda aegsasti juurde liidu organite ja asutuste hallatavate, sealhulgas määruste (EL) nr 910/2014 ja (EL) 2018/1724 kohaselt loodud andmebaaside ja koostalitlussüsteemide asjakohastele andmetele ning aruandluse ja statistika keskhoidlas säilitatavatele statistilistele andmetele ning luba kõnealuseid andmeid kasutada. Komisjonil (Eurostatil) on eelkõige lubatud pääseda juurde aruandluse ja statistika keskhoidla andmetele, mis on saadud Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ameti (eu-LISA) hallatavatest koostalitlusvõimelisest suuremahulistest IT-süsteemidest kooskõlas määrustega (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/818 ning määrustega, millega luuakse süsteemid, mille statistilisi andmeid säilitatakse aruandluse ja statistika keskhoidlas. Selleks jätkab komisjon (Eurostat) koostööd asjaomaste liidu organite ja asutustega, et määrata võimaluse korral liidu õigusnormides kindlaks kohandatud statistilised andmed ja metaandmed Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika jaoks, nende andmete esitamise kord ning kaasnevad füüsilised ja loogilised kaitsemeetmed.

Artikkel 10

Riikide ja territooriumide loendid

1. Kui andmekogumid sisaldavad teavet riigi või territooriumi kohta, kasutavad liikmesriigid käesoleva määruse kohaldamisel spetsiifilisi jaotusi.

2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles täpsustatakse või ajakohastatakse riikide ja territooriumite loendeid, mida kasutatakse käesoleva määruse alusel koostatud statistika jaotuste suhtes. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 17 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Rakendusakte, millega muudetakse rohkem kui 25 % riikide või territooriumide jaotuskategooriatest, kohaldatakse kõige varem 18 kuu möödumisel nende jõustumisest.

Artikkel 11

Kvaliteedinõuded ja kvaliteeti käsitlev aruandlus

1. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada edastatud andmekogumite ja metaandmete kvaliteet, milleks nad hindavad ja jälgivad

a) kasutatud andmeallikate kvaliteeti;

b) artikli 3 lõike 6 kohaselt hõlmatud rahvastiku ammendavust ja täpsust, eelkõige seoses raskesti ligipääsetavate elanikkonnarühmadega.

2. Liikmesriigid tagavad, et artiklis 8 sätestatud allikaid ja meetodeid kasutades saadud andmed annavad täpse hinnangu rahvastiku kohta vastavalt artiklile 3.

Liikmesriigid kinnitavad artikli 3 lõikel 6 põhinevate andmete kaetuse kvaliteeti ja kirjeldavad seda põhjalikult lisatud metaandmetes ja kvaliteediaruannetes vastavalt käesoleva artikli lõikele 6.

Liikmesriigid kasutavad artikli 3 lõike 6 punkti b kohaselt riigi tasandil kogurahvaarvu kohta tehtud ja kvaliteediaruannetes kirjeldatud hindamismeetodeid, et kohandada kõiki andmekogumeid alamteemade „isiku põhitunnused“, „isiku sotsiaal-majanduslikud tunnused“ ja „isiku leibkonna olukord“ järgi, mis on koostatud artikli 3 lõike 6 punktis a osutatud allikate põhjal.

Liikmesriigid võivad kasutada neid hindamismeetodeid täiendavateks üksikasjalikeks jaotusteks. Selleks võivad liikmesriigid kasutada spetsiaalset kohandamiskategooriat.

3. Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 12 lõikes 1 osutatud kvaliteedikriteeriume.

4. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid ja mõjusaid meetmeid, et:

a) määrata kindlaks loendid, mis on käesoleva määruse kohaldamisel sobivad ja mida võib kasutada määruse (EL) 2019/1700 artikli 12 kohaldamisel;

b) vältida võimalikku ala- või topeltarvestuse riski, mis tulenevad isikute vabast liikumisest liidus, ning võimalikult suures ulatuses riske, mis tulenevad isikute juurdepääsust rahvastikusündmustega seotud piiriülestele teenustele, isikute õigusest teha piiriüleseid oste ning omada ja kasutada kinnisvara kõikjal liidus, näiteks kasutades ühtseid digitaalidentifikaatoreid;

c) vältida võimalikku ala- või topeltarvestuse riski ja tagada rändevoogude parem võrreldavus.

5. Komisjon (Eurostat) hindab spetsifikatsioone käsitlevate metaandmete ja edastatud andmete kvaliteeti, et muu hulgas avaldada need kasutajasõbralikul viisil komisjoni (Eurostati) veebisaidil.

6. Liikmesriigid edastavad komisjonile (Eurostatile) esimest korda 31. detsembriks 2030 ja seejärel igal numbriga 0, 3 ja 7 lõppeval aastal aruande, milles kirjeldatakse esitatud statistika kvaliteeti ja asjaomasel perioodil esitatud andmekogumitega seotud statistilisi protsesse. Nimetatud kvaliteediaruanded sisaldavad teavet kasutatud andmeallikate ja meetodite, mõistete ja määratluste kohaldamise ning nendest tuleneda võiva mõju kohta valitud andmeallikate kvaliteedile, andmete korrigeerimise, selle põhjuste ja mõju ning statistilise aimatavuse kontrolli meetodite kohta. Kvaliteediaruannetes kirjeldatakse üksikasjalikult ka seda, kuidas liikmesriigid on kohaldanud lõikes 1 osutatud meetmeid ja kuidas on täidetud lõikes 3 osutatud kvaliteedikriteeriumid.

7. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva artikli lõikes 6 osutatud kvaliteediaruannete praktiline kord ja nende sisu. Nende rakendusaktidega ei kaasne liikmesriikide jaoks märkimisväärset lisakoormust ega -kulu. Need võetakse vastu kooskõlas artikli 17 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

8. Käesoleva artikli lõikes 7 osutatud rakendusaktidega ette nähtud suuremate kohanduste puhul võib anda rahalist ja tehnilist tuge vastavalt artiklile 14 või teha artikli 18 kohase erandi.

9. Liikmesriigid teatavad komisjonile (Eurostatile) esimesel võimalusel käesoleva määruse rakendamisega seotud asjakohasest teabest või muudatustest, mis võivad mõjutada esitatud statistika kvaliteeti, ning kui statistika kvaliteedile avalduv mõju on negatiivne, võtavad meetmeid selle küsimuse viivitamatuks lahendamiseks.

10. Komisjoni (Eurostati) igakülgselt põhjendatud taotluse korral esitavad liikmesriigid põhjendamatu viivituseta lisaselgitused, mida on vaja statistilise teabe kvaliteedi hindamiseks, näiteks andmeallikate hindamise tulemused ja meetodeid käsitlevad dokumendid.

Artikkel 12

Andmete jagamine

1. Määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud nimekirja kantud riiklike statistikaametite ja muude riiklike asutuste, sealhulgas teiste liikmesriikide ametite ja asutuste, ning nimetatud ametite ja asutuste ja komisjoni (Eurostati) vahel andmete jagamise eesmärk on üksnes töötada välja ja teha käesoleva määruse kohaldamisalasse jäävat Euroopa statistikat ning parandada sellise Euroopa statistika kvaliteeti.

2. Selleks et Euroopa statistikasüsteemis andmeid turvaliselt jagada koos andmete füüsiliseks, tehniliseks ja loogiliseks kaitseks vajalike kaitsemeetmetega, loob komisjon (Eurostat) turvalise taristu lõikes 1 osutatud andmete jagamise hõlbustamiseks. Määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud nimekirja kantud riiklikud statistikaametid ja muud riiklikud asutused võivad seda turvalist andmejagamistaristut kasutada lõikes 1 sätestatud eesmärgil. Komisjoni (Eurostat) ning nimetatud ameteid ja asutusi, kes kasutavad seda turvalist andmejagamistaristut isikuandmete töötlemiseks vastavalt lõikele 3, käsitatakse turvalises andmejagamistaristus isikuandmete töötlemisel kaasvastutavate töötlejatena. Kui nimetatud ametid ja asutused kasutavad muud andmejagamistaristut, tagavad nad, et see taristu pakub vähemalt samaväärset turvalisust kui komisjoni (Eurostati) loodud turvaline andmejagamistaristu.

3. Konfidentsiaalsete andmete jagamine määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 3 punkti 7 tähenduses või isikuandmete jagamine määruse (EL) 2016/679 või (EL) 2018/1725 kohaselt võib toimuda vabatahtlikkuse alusel, tingimusel et:

a) iga üksikjuhtumi puhul esitatakse selleks taotlus, milles põhjendatakse vajadust andmeid jagada, ja eelkõige käsitletakse kvaliteediküsimusi, millele tuleks eraldi tähelepanu pöörata;

b) see toetub eraelu puutumatust soodustavale tehnoloogiale, mis on spetsiaalselt välja töötatud määruste (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 põhimõtete rakendamiseks, võttes eelkõige arvesse eesmärgikohasuse, võimalikult väheste andmete kogumise, säilitusaja piiramise, tervikluse ja konfidentsiaalsuse põhimõtteid;

c) see toimub kooskõlas määruse (EÜ) nr 223/2009 V peatükiga.

4. Lõikes 1 sätestatud eesmärgil jagavad määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud nimekirja kantud riiklikud statistikaametid ja muud riiklikud asutused, sealhulgas teiste liikmesriikide ametid ja asutused omavahel ning komisjoniga mittekonfidentsiaalseid andmeid.

5. Komisjon (Eurostat) ja liikmesriigid kontrollivad ja hindavad prooviuuringute abil asjakohase eraelu puutumatust soodustava andmejagamistehnoloogia taristu sobivust andmete jagamiseks.

6. Kui käesoleva artikli lõike 5 kohaste prooviuuringute käigus tehakse kindlaks tõhusad ja turvalised lahendused andmete jagamiseks käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud eesmärkidel, võib komisjon võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse andmete jagamise tehnilised kirjeldused ning meetmed teabe konfidentsiaalsuse ja turvalisuse tagamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 17 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 13

Proovi- ja teostatavusuuringud

1. Kui see on käesoleva määruse kohaldamiseks vajalik ja asjakohane, algatab komisjon (Eurostat) proovi- ja teostatavusuuringud, mille eesmärk on:

a) hinnata andmeallikate, sealhulgas avalikus sektoris ja erasektoris hoitavate andmete kättesaadavust ja kvaliteeti liidu ja riigi tasandil;

b) töötada välja uued alamteemad, uued statistilised üksused ning uued muutujad ja nende jaotused ning hinnata nende rakendamise teostatavust; ning töötada välja ja hinnata muude käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktidega hõlmatud küsimuste rakendamise teostatavust;

c) hinnata puuet käsitlevate andmeallikate kättesaadavust ja kontrollida liigitatud statistikat kooskõlas andmekaitset ja avalikustamiskontrolli käsitlevate riigisiseste õigusaktide ja tavadega;

d) töötada välja uus metoodika ja statistilised meetodid kvaliteedi parandamiseks ja raskesti ligipääsetavaid elanikkonnarühmi käsitleva teabe täiustamiseks;

e) vähendada asümmeetriat rändevoogude andmetes ja tagada rändevoogude parem võrreldavus;

f) vähendada isikute võimalikku ala- või topeltarvestust;

g) kontrollida ja hinnata asjakohase eraelu puutumatust soodustava tehnoloogia taristu sobivust andmete turvaliseks jagamiseks Euroopa statistikasüsteemis kooskõlas artikli 12 lõikega 5.

2. Liikmesriigid võivad osaleda lõikes 1 osutatud proovi- ja teostatavusuuringutes, kuid peavad koos komisjoniga (Eurostatiga) tagama nende uuringute representatiivsuse liidu tasandil.

3. Komisjon (Eurostat) hindab lõikes 1 osutatud proovi- ja teostatavusuuringute tulemusi koostöös liikmesriikidega. Komisjon (Eurostat) koostab koostöös liikmesriikidega aruanded nende uuringute tulemuste kohta.

Artikkel 14

Rahastamine

1. Käesoleva määruse rakendamiseks tehakse määrusega (EL) 2021/690 loodud ühtse turu programmist kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509 määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud nimekirja kantud riiklikele statistikaametitele ja muudele riiklikele asutustele kättesaadavaks liidu rahaline toetus järgmistel eesmärkidel:

a) riikliku statistikasüsteemi taristu kohandamine ja koolitus, mida on vaja uute või täiustatud andmeallikate, metoodika, andmejagamise, statistiliste üksuste, teemade, alamteemade ning muutujate ja nende jaotuste väljatöötamiseks ja rakendamiseks;

b) artikli 5 lõikes 9 osutatud täiendavate statistiliste andmete kogumise ettevalmistamine ja rakendamine;

c) liikmesriikide osalemine artiklis 13 osutatud representatiivsetes proovi- ja teostatavusuuringutes.

Rahalist toetust võidakse teha kättesaadavaks ka liidu üldeelarvest.

2. Lõike 1 esimeses lõigus osutatud liidu rahalise toetuse summa määratakse kindlaks ühtse turu programmi reeglite kohaselt iga-aastase eelarvemenetluse raames vastavalt rahaliste vahendite kättesaadavusele.

Määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud nimekirja kantud riiklikud statistikaametid ja muud riiklikud asutused võivad taotleda toetust ka muudest kohaldatavatest liidu rahastamisprogrammidest kooskõlas nende programmide reeglitega. Lisaks võivad liikmesriigid taotleda toetust tehnilise toe instrumendist, et parandada statistika kvaliteeti ja töötada välja metoodika, mis toetab käesoleva määruse nõudeid kooskõlas tehnilise toe instrumendi reeglitega ja selle eesmärgiga edendada andmete ja statistika tegemist, esitamist ja kvaliteediseiret.

3. Lõikes 1 osutatud liidu rahaline toetus ei tohi ületada 90 % rahastamiskõlblikest kuludest.

Artikkel 15

Liidu finantshuvide kaitse

Kui kolmas riik osaleb käesoleva määruse alusel rahastatud meetmetes rahvusvahelise lepingu kohaselt vastu võetud otsuse alusel või muu õigusakti alusel, annab kolmas riik vastutavale eelarvevahendite käsutajale, Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF), kontrollikojale ja Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja nõutava juurdepääsu, mida neil on vaja oma volituste täieulatuslikuks kasutamiseks. OLAFi puhul kuulub nende õiguste hulka õigus korraldada juurdlusi, sealhulgas teha kohapealset kontrolli ja inspekteerimist vastavalt määrusele (EL, Euratom) nr 883/2013.

Artikkel 16

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 5 lõigetes 3 ja 9 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 1. jaanuarist 2026. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 5 lõigetes 3 ja 9 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 5 lõike 3 või 9 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 17

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab Euroopa statistikasüsteemi komitee, mis on loodud määruse (EÜ) nr 223/2009 artikliga 7. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 18

Erandid

1. Kui käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide või rakendusaktide kohaldamiseks on liikmesriigi riiklikus statistikasüsteemis vaja teha suuri kohandusi, võib komisjon teha lõigetes 4 ja 5 sätestatud korras asjaomasele liikmesriigile rakendusaktidega erandeid maksimaalselt kolmeks aastaks.

2. Kui lõikes 1 osutatud erand on oma kehtivusaja lõpus piisavate tõendite alusel jätkuvalt põhjendatud, võib komisjon rakendusaktiga vastavalt lõigetele 4 ja 5 teha uue erandi kuni kolmeks aastaks.

3. Käesoleva artikli lõike 1 või 2 kohaste erandite tegemisel võtab komisjon arvesse liikmesriikide statistika võrreldavust ning nõutavate representatiivsete ja usaldusväärsete Euroopa tasandi statistiliste koondandmete õigeaegse arvutamise vajadust. Selliste erandite tegemisel tagab komisjon ka, et käesoleva määrusega ja enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva määrusega (EL) nr 1260/2013 või määruse (EÜ) nr 862/2007 artikliga 3 hõlmatud statistika, metaandmete ja kvaliteediga seotud nõudeid täidetakse katkestusteta.

4. Lõike 1 kohast erandit taotlev liikmesriik esitab komisjonile igakülgselt põhjendatud taotluse kolme kuu jooksul alates asjaomase õigusakti jõustumise kuupäevast või lõike 2 kohase pikendamise taotluse korral kuue kuu jooksul enne olemasoleva erandi kehtivusaja lõppu.

5. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 17 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 19

Määruse (EÜ) nr 862/2007 muutmine

Määrust (EÜ) nr 862/2007 muudetakse järgmiselt.

1) Pealkiri asendatakse järgmisega:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 862/2007, mis käsitleb Euroopa varjupaigastatistikat ning sisserändealaste õigusaktidega seotud haldus- ja kohtumenetluste statistikat ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 311/76 võõrtöötajaid käsitleva statistika koostamise kohta“.

2) Artikli 1 punktid a ja b jäetakse välja.

3) Artikli 2 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punktid a, b ja c jäetakse välja;

b) punkt d asendatakse järgmisega:

„d) „kodakondsus“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2025/2458 (*) artikli 2 punktis 1 määratletud kodakondsus;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2458, mis käsitleb Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistikat, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 862/2007 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 763/2008 ja (EL) nr 1260/2013 (ELT L, 2025/2458, 12.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2458/oj)“;

c) punktid f ja g jäetakse välja.

4) Artikkel 3 jäetakse välja.

5) Lisatakse järgmine artikkel:

„*Artikkel 9c*

Õigeaegne juurdepääs haldusandmetele ja nende kasutamine

1. Vastavalt määruse (EÜ) nr 223/2009 artiklile 17a võimaldavad käesoleva määruse kohaldamisel asjakohaste administratiivsete allikate eest vastutavad riigiasutused ja avaliku sektori osalusega asutused nende andmete kasutamist õigel ajal ja piisava sagedusega, et statistikat oleks võimalik teha ja esitada tähtajaks kooskõlas käesolevas määruses sätestatud konkreetsete kvaliteedinõuetega. Määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud nimekirja kantud riiklikud statistikaametid ja muud riiklikud asutused ning administratiivandmete eest vastutavad riigiasutused ja avaliku sektori osalusega asutused loovad vajalikud koostöömehhanismid, et tagada õigeaegne ja tasuta juurdepääs kõnealustele andmetele.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel antakse komisjonile (Eurostatile) taotluse korral luba pääseda aegsasti juurde liidu organite ja asutuste hallatavate, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) nr 910/2014 (*) ja (EL) 2018/1724 (**) kohaselt loodud andmebaaside ja koostalitlussüsteemide asjakohastele andmetele ning aruandluse ja statistika keskhoidlas säilitatavatele statistilistele andmetele, ning kõnealuseid andmeid kasutada. Komisjonil (Eurostatil) on eelkõige lubatud pääseda juurde aruandluse ja statistika keskhoidla andmetele, mis on saadud Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ameti (eu-LISA) hallatavatest koostalitlusvõimelistest suuremahulistest IT-süsteemidest kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EL) 2019/817 (***) ja (EL) 2019/818 (****) ning määrustega, millega luuakse süsteemid, mille statistilisi andmeid säilitatakse aruandluse ja statistika keskhoidlas. Selleks jätkab komisjon (Eurostat) koostööd asjaomaste liidu organite ja asutustega, et määrata võimaluse korral liidu õigusnormides kindlaks kohandatud statistilised andmed ja metaandmed Euroopa rahvastiku- ja eluasemestatistika jaoks, nende andmete esitamise kord ning kaasnevad füüsilised ja loogilised kaitsemeetmed.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärav teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1724/oj).

(***) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/817, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1726 ja (EL) 2018/1861 ning nõukogu otsuseid 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK (ELT L 135, 22.5.2019, lk 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/817/oj).

(****) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/818, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik politsei- ja õiguskoostöö, varjupaiga ja rände valdkonnas ning muudetakse määrusi (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1862 ja (EL) 2019/816 (ELT L 135, 22.5.2019, lk 85, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj).“

6) Lisatakse järgmine artikkel:

„*Artikkel 10a*

Riikide ja territooriumide loendid

Määruse (EL) 2025/2458 artiklis 10 osutatud riikide ja territooriumide loendeid kohaldatakse käesoleva määruse kohase statistika koostamisel, et tagada riigi- ja territooriumipõhiste üksikasjalike andmete võrreldavus kogu Euroopa statistikas. Liikmesriigid kohaldavad neid loendeid käesoleva määruse alusel nõutava statistika koostamiseks esimest korda siis, kui nad edastavad andmeid vaatlusaasta 2028 kohta.“

Artikkel 20

Kehtetuks tunnistamine

Määrused (EÜ) nr 763/2008 ja (EL) nr 1260/2013 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2028, ilma et see piiraks neis õigusaktides sätestatud kohustusi seoses vaatlusperioodidega, mis langevad tervikuna või osaliselt nimetatud kuupäevale eelnevasse ajavahemikku.

Viiteid esimeses lõigus osutatud kehtetuks tunnistatud määrustele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele.

Artikkel 21

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2028.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 26. november 2025

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
R. METSOLA	M. BJERRE

LISA

Valdkonnad, teemad ja alamteemad koos perioodilisuse, vaatlusaja, edastamistähtaja ja territoriaalse tasandiga alamteemade kaupa

Valdkond	Teema	Alamteema	Perioodilisus	Vaatlusaeg (kuupäev või ajavahemik)	Andmete edastamise tähtaeg	Territoriaalne tasand
Rahvastik	Elanike arv	Isiku põhitunnused	A	31.12.AA	T + 60 päeva	Riik ([1])
					T + 6 kuud	Riik ([2]) + ([3])
					T + 10 kuud ([4])	NUTS 3
					T + 12 kuud ([5])	Ruutvõrk ([2])
			MA	31.12.AA	T + 18 kuud ([5])	NUTS 3
			MA	31.12.AA	T + 24 kuud	Kohalik
			10 a	31.12.AA	T + 18 kuud ([5])	NUTS 3
			10 a	31.12.AA	T + 24 kuud	Kohalik
		Isiku sotsiaalmajanduslikud tunnused	MA	31.12.AA	T + 18 kuud ([5])	NUTS 3 + ruutvõrk ([6])
			MA	31.12.AA	T + 24 kuud	Kohalik
			10 a	31.12.AA	T + 24 kuud	NUTS 3 + kohalik

ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2458/oj

Valdkond	Teema	Alamteema	Perioodilisus	Vaatlusaeg (kuupäev või ajavahemik)	Andmete edastamise tähtaeg	Territoriaalne tasand
	Sündimus	Elussünnid	KV	Kuu	T + 60 päeva	Riik ([1])
			A	Aasta	T + 10 kuud ([4])	NUTS 3 + kohalik
		Seaduslikud abordid ([6])	A	Aasta	T + 12 kuud	Riik
	Suremus	Surmad	KV	Kuu, nädal ([6])	T + 60 päeva	Riik ([2])
			A	Aasta	T + 10 kuud ([4])	NUTS 3 + kohalik
		Imikusurmad	A	Aasta	T + 9 kuud ([4])	Riik
		Surnultsünnid ([6])	A	Aasta	T + 12 kuud	Riik
	Kooselud	Abielud ja registreeritud kooselud	A	Aasta	T + 12 kuud	Riik
		Abielu või registreeritud kooselu sõlmivate isikute tunnused	A	Aasta	T + 12 kuud	Riik
		Abielulahutused ja registreeritud kooselu lõpetamised	A	Aasta	T + 12 kuud	Riik

Valdkond	Teema	Alamteema	Perioodilisus	Vaatlusaeg (kuupäev või ajavahemik)	Andmete edastamise tähtaeg	Territoriaalne tasand
	Ränne	Sisserändajad	KV	Kuu	T + 120 päeva	Riik ([1])
			A	Aasta	T + 6 kuud	Riik ([2])
					T + 12 kuud	NUTS 3
		Väljarändajad	A	Aasta	T + 6 kuud	Riik ([2])
					T + 12 kuud	NUTS 3
		Siseränne	A	Aasta	T + 12 kuud	NUTS 3
	Liikmesriikide ja liidu kodakondsuse omandamine ja kaotamine	Kodakondsuse omandanud isikud	A	Aasta	T + 9 kuud	Riik
		Kodakondsuse kaotanud või sellest loobunud isikud	A	Aasta	T + 9 kuud ([4])	Riik
Eluase	Asustatud eluruumid	Asustatud eluruumide tunnused	10 a	31.12.AA	T + 24 kuud	NUTS 3 + kohalik
	Tavaeluruumid	Hoone põhitunnused	MA	31.12.AA	T + 24 kuud	NUTS 3 + kohalik + ruutvõrk
			10 a	31.12.AA	T + 24 kuud	NUTS 3 + kohalik
		Hoonete energiaga seotud tunnused ([7])	A (alates 2035. aastast)	31.12.AA	T + 12 kuud	NUTS 3
			MA	31.12.AA	T + 18 kuud ([5])	NUTS 3 + ruutvõrk
			10 a	31.12.AA	T + 24 kuud	NUTS 3 + kohalik

Valdkond	Teema	Alamteema	Perioodilisus	Vaatlusaeg (kuupäev või ajavahemik)	Andmete edastamise tähtaeg	Territoriaalne tasand
	Kasutuses tavaeluruumid	Kasutuses tavaeluruumide tunnused	10 a	31.12.AA	T + 24 kuud	NUTS 3
		Kasutuses tavaeluruumide kasutamine	10 a	31.12.AA	T + 24 kuud	NUTS 3
Perekonnad ja leibkonnad	Perekonnad	Perekonna tunnused	10 a	31.12.AA	T + 24 kuud	NUTS 3 + kohalik
	Leibkonnad	Leibkonna tunnused	A	31.12.AA	T + 24 kuud	Riik
			MA	31.12.AA	T + 24 kuud	NUTS 3 + kohalik
		Isiku leibkonna olukord	A	31.12.AA	T + 24 kuud	NUTS3
			10 a	31.12.AA	T + 24 kuud	NUTS 3 + kohalik

([1]) Esialgne hinnanguline koguarv riigi tasandil.
([2]) Esialgne hinnang, jaotus piirdub vanuse ja sooga.
([3]) Komisjon esitab sellesse andmekogumisse kuuluva riigi kogurahvaarvu nõukogule vastavalt artikli 3 lõikele 7.
([4]) T + 12 kuud kuni 2035.
([5]) T + 24 kuud kuni 2035.
([6]) Esitamine on vabatahtlik.
([7]) Käesoleva määruse artikli 6 lõike 5 kohaselt edastab liikmesriik andmed hoonete energiatõhususe kohta esimest korda hiljemalt 24 kuu möödumisel kuupäevast, mil hoonete energiatõhususe riiklik andmebaas, mis on loodud direktiivi (EL) 2024/1275 artikli 22 kohaselt, on selles liikmesriigis olemas. Käesoleva määruse artikli 5 lõike 2 teise lõigu kohaselt piirduvad hoonete energiatõhusust käsitlevad andmed kõnealuses riiklikus andmebaasis kättesaadavate andmetega.

Veeru „Perioodilisus“ võti	
Kord kvartalis	KV
Kord aastas	A
Kord mitme aasta jooksul (1, 5 või 8-ga lõppevad aastad)	MA
Kord kümne aasta jooksul (1-ga lõppevad aastad)	10 a